

Eleccions al Consell Directiu

En la propera Assemblea General ordinària de la ICHN caldrà elegir la Presidència, i sis vocalies del Consell Directiu de la nostra entitat.

Poden presentar la seva candidatura els socis de la ICHN que ho són des d'abans de l'1 de gener de 1999. Les propostes han d'arribar a la Secretaria de la ICHN **abans del 18 de desembre de 1999**, perquè el Consell Directiu en tingui coneixement en el moment de convocar formalment l'Assemblea. Per a més comoditat, podeu presentar la vostra candidatura per telèfon (932 701 652), o bé per correu electrònic (ichn@iec.es)

Tal com és preceptiu, es donaran a conèixer als socis totes les candidatures que s'hagin rebut.

Us preguem que considereu la possibilitat de dedicar part del vostre temps a la ICHN.

Simposi sobre «El naturalisme i les societats d'història natural al segle XXI»

El perill de qualsevol simposi o congrés és el d'esdevenir un simple aparador per al lluïment de personalitats. En el cas del simposi organitzat per la Institució Catalana d'Història Natural podem dir que ha estat exactament el contrari. No hi van assistir una multitud de persones, però tothom que hi era hi va participar plenament. És a dir, el fet mateix que hi assistís un percentatge relativament reduït (56) dels socis de la ICHN va facilitar un debat fluïd i distès; com va dir algun dels participants, la dinàmica del simposi va produir que fos un autèntic «banc d'idees».

Això no vol dir, però, que s'hi tractessin tots els temes possibles, i tal com ho havien plantejat els organitzadors. Sens dubte, el fet que hi hagués un esquema de treball ben definit, amb temes ja pensats per a la discussió, va facilitar el debat. Tot i això, hi va haver alguns temes que es van discutir de forma redundants, i d'altres que, en canvi, no es van tractar. Per exemple, alguns dels temes que es podien desprendre dels resultats de l'enquesta (manca de difusió de la ICHN a la societat) no es van tractar. En tot cas, però, els temes proposats en el programa sí que van ser objecte d'àmplia discussió. Finalment, el recull del que es va expressar en el simposi, permet encarrar-se amb una nova etapa de la ICHN amb moltes reflexions fetes i algunes propostes al calaix, que caldrà anar dosificant per a fer-les efectives.

a) Les societats naturalistes com a punt de trobada de científics o centres de recerca?

Els socis assistents al simposi van ser molt participatius en aquesta qüestió: què ha de ser la Institució i quina funció ha de complir en el futur? Atès

que en aquest punt no es va arribar a unes conclusions concretes, sinó que més aviat s'escoltaren diversitat d'opinions, intentarem resumir-les totes dins dos gran eixos o àrees:

La qüestió dels socis. Ara, la Institució té prop d'un miler de socis. Hi ha qui va dir que s'hauria de pensar en estratègies per a ampliar aquest nombre, intentant arribar sobretot als més joves. També es va parlar de si fóra convenient intentar arribar al vast nombre de científics independents i aficionats que hi ha a tot el territori de parla catalana. Alguns van apuntar la manca de mitjans que actualment té la Institució per a fer tot això, i que potser fóra més convenient posar l'accent en la qualitat dels socis més que no pas en la quantitat, i que en tot cas caldria intentar implicar més els socis actuals en la Institució. També es va sentir la proposta de crear la figura del *soci corporatiu*, és a dir, que la Institució pugui tenir altres institucions i empreses com a socis.

Àmbits d'actuació. En aquest punt hi va haver una clara diversitat d'opinions. Alguns dels socis varen manifestar la seva voluntat continuista, és a dir, que la Institució fes el que ha vingut fent en aquests darrers anys. Experiències com el llibre blanc, el treball fet al delta de l'Ebre o a Andorra, o els diferents textos editats per la Institució, foren valorats molt positivament per la gran majoria dels assistents. Hi ha qui va insistir que calia anar més enllà i se sentiren propostes com crear bases de dades o xarxes temàtiques; crear un fòrum a través d'Internet; manifestar-se públicament sobre tots aquells temes d'interès públic per tal que la Institució esdevingui «un referent d'opinió»; involucrar-se més activament en la preservació de l'espai natural, promoure la formació avançada

(Continua)

a través de cursos, conferències, etc.; editar monogràfics tècnics sobre àrees de gestió natural; assessorar tècnicament altres organismes; promoure plans per a avaluar l'estat del medi natural..., és a dir, utilitzar més, i si cal potenciar, tota la infraestructura que pot oferir la Institució. Alguns socis van manifestar la seva preocupació que, amb els mitjans de què disposa la Institució, intentar abastar noves tasques pot acabar essent contraproduent per a la Institució.

També dins aquest àrea es va discutir sobre si la Institució havia o no havia de fer recerca. Hi ha qui va manifestar que actualment ja hi ha altres centres que fan recerca, i que en tot cas la Institució hauria d'ocupar un rol de gestor o catalitzador de les diferents investigacions, insistint especialment en una visió multidisciplinària. En aquest mateix sentit, alguns socis van esmentar que la Institució podia ser un pont prou efectiu entre la universitat, el sector privat i l'Administració pública.

ates per afrontar el futur amb nous objectius i propostes.

b) Funció i incidència social

Les diferents intervencions fetes durant el simposi van manifestar diferents opinions sobre les funcions i el paper que hauria de tenir la Institució Catalana d'Història Natural. Tant les opinions expressades pels ponents provinents de diferents sectors representats en la taula rodona del matí com les expressades pel públic en el torn obert de paraules mostraren certa sintonia, sense que es formulessin plantejaments radicalment oposats o contradictoris. Fets aquests aclariments prèvis resumirem i englobarem les diferents aportacions fetes al llarg del simposi en els següents punts:

Funció coordinadora i multidisciplinària de la ICHN. Entre els plantejaments que es posicionaven a favor que la ICHN fes recerca i els que s'hi oposaven, va haver una opinió majoritària que la ICHN no es dediqués a fer

La conferència de Ramon Folch sobre el centenari de la Institució ja es troba a la pàgina web

A la pàgina web de la Institució (www.iec.es/ichn), ja s'hi pot trobar el text complet de la conferència que Ramon Folch va pronunciar durant l'acte commemoratiu del centenari de la Institució del passat 17 de maig, i que versava sobre «La Institució Catalana d'Història Natural: present i futur amb cent anys d'història».

Alguns van afegir que una de les tasques de la ICHN havia de ser la d'estimular la recerca en aquells àmbits que no estan prou coberts per altres organismes.

Resumint podríem dir que hi hauria, dues grans postures. Una posició que defensaria un futur en el qual la Institució consolidés el que ja està fent en aquest moment; dit en altres paraules, si és possible, fer més bé encara allò que s'està fent actualment, i en tot cas, emprendre noves tasques havent consolidat primer allò que es té entre mans. Una segona postura —més nombrosa en el simposi— que defensaria que l'enfortiment de la Institució passa necessàriament pel seu eixamplament, tant pel que fa al nombre de socis com pel seu àmbit d'acció. En aquest sentit, es nomenaren diferents estratègies encaminades cap a aquesta direcció. Sigui com sigui, quedà molt clar que tots els assistents al simposi eren partidaris d'emprendre accions més o menys immedi-

recerca i, en canvi, fes tasques de coordinació sota el prisma d'un plantejament multidisciplinari, fent una funció de paraigua. En aquesta línia es va apuntar el plantejament de la ICHN de fer més gestió i no tanta especialització.

Una ICHN més pragmàticament política. Una altra funció proposada que podria desenvolupar la ICHN és l'elaboració de monografies, publicacions, que permetrien la publicació d'articles en català, com a alternativa al cert «colonialisme» que hi ha de publicacions angleses i, a la vegada, com a complement d'aquestes publicacions. Aquesta funció es va sintetitzar proposant que la ICHN sigui menys sentimentalment política per a passar a ser més pragmàticament política. En aquesta línia, es podria potenciar la vessant més pedagògica, a través de diferents activitats. La creació d'un petit nucli professionalitzat podria ser una via per a portar a terme aquestes funcions.

(Continua)

Posicionament públic i major incidència social. Posicionament en debats i problemàtiques socials, militància per a la sostenibilitat i pel conservacionisme. Amb una clara voluntat intencional. La ICHN és situada en una posició de referent, aportant el seu prestigi com a garantia de seriositat i rigor, en cada consulta o posicionament. Seria una font d'informació de prestigi, que permetria tenir una remarcable i respectada incidència social.

La ICHN seria una plataforma perquè les veus dels professionals es puguin fer sentir. Aquests es podrien organitzar a través de comitès.

La funció relacional i de xarxa de la ICHN. L'establiment de contactes i vincles amb diferents àmbits seria un element dinamitzador de la mateixa ICHN i potenciarà la visibilitat i incidència social de la institució:

Universitats. La realització d'exposicions i seminaris en les diferents universitats, i l'establiment de preus especials per a estudiants seria una forma d'establir contactes, organitzar projectes per atraure socis més joves a la ICHN. Caldria evitar fer activitats que suposin una competència directa amb les universitats.

Empreses. Sense que la ICHN es converteixi en una consultora o competidora de les empreses, es podria fer un paper de pont entre les empreses i els professionals. En aquesta línia, es podria facilitar que hi hagués socis corporatius a la ICHN i es podrien realitzar manuals de classificació i de directors, de gent i d'empreses que fan activitats naturalistes.

Administracions. És podria fer assessorament a l'Administració, aportant els elements i coneixements que té la ICHN que permetessin fer eines per a la gestió diària de les diferents administracions que desenvolupen activitats en l'àmbit del medi ambient.

Col·laboracions amb altres entitats. La ICHN podria establir relacions de simbiosi amb altres grups que estan funcionant arreu del territori. D'aquesta manera, s'exerciria una certa descentralització ordenada, a la vegada que s'evitarien duplicitats.

c) Finançament i organització administrativa i territorial

Malgrat que el tema del finançament era un dels punts que eren considerats importants en els resultats de l'enquesta, no es va tractar de manera espontània. Només es van fer alguns comentaris a la taula d'aportacions sectorials. A la tarda, però, va ser un dels eixos principals de debat.

No hi pot haver unes conclusions tancades sobre el que es va dir, perquè en alguns casos hi havia desacords. Per tant, les conclusions són obertes, amb diferents postures referides a cada qüestió:

Les publicacions poden ser una font de finançament? Alguns dels ponents van comentar que les publicacions poden ser finançades per institucions públiques, per tant, aquesta pot ser una via per a incrementar les publicacions.

Una altra opinió expressada és que les vendes de publicacions poden aportar beneficis a la ICHN. Això va ser rebut amb força escepticisme pels participants.

Els projectes propis poden ser una font de finançament? No hi va haver acord sobre la necessitat de dur a terme projectes propis, però sí en el fet que el finançament de la ICHN no es pot basar en aquests projectes.

No es pot competir amb les universitats per a obtenir recursos. Va quedar clar que hi ha una opinió generalitzada que diu que cal diferenciar l'activitat de la ICHN de la que fan les universitats, i en tot cas no competir-hi, sinó col·laborar-hi. Les universitats no tenen recursos, per tant, no en poden aportar a la ICHN. I al revés tampoc.

L'IEC no té una política clara de suport a les filials. Els assistents al simposi també van expressar majoritàriament l'opinió que l'IEC no ajuda prou les filials. Per tant, no s'hi pot confiar per a augmentar el pressupost.

La presència de *representants de la ICHN a diferents organismes* fa que es pugui dur a terme una funció d'assessorament, tot i que falta una connexió més gran entre l'IEC i les filials per a tenir representants a diferents llocs.

Cal saber quins objectius abans de parlar de pressupost. També es va expressar la idea que cal saber quins objectius té la ICHN abans de decidir si falta pressupost o no.

Professionalització de la gestió? Malgrat que el tema de la professionalització no acaba de resultar atractiu, sí que es veu clar que s'ha d'ampliar la capacitat de gestió de la Institució amb més dedicació de personal contractat.

Descentralització? Tampoc no hi va haver una opinió favorable a la descentralització en delegacions comarcals. La descentralització ha de ser iniciativa de les mateixes persones que viuen en una comarca. D'altra banda, sí que els representats del País Valencià i de la Franja van demanar més col·laboració i més contacte amb el Principat.

Necessitat de potenciar la pàgina web i el correu electrònic com a mitjà per posar en contacte els socis entre ells i amb la ICHN. En aquest punt tothom va estar d'acord. ■

Marta Rovira i
Ramon Sentmartí
Sociòlegs.

Objectius i propostes d'actuació per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica de Catalunya

Com a continuació dels treballs de diagnosi que es van fer amb motiu de l'elaboració de l'Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica, la Institució ha elaborat el document *Objectius i propostes d'actuació per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica de Catalunya*.

En aquest document es recullen, ordenen i complementen les propostes contingudes en els diferents treballs de diagnosi. Un primer esborrany d'aquest document ha estat tramès a tots els experts que van participar en els treballs de diagnosi per a la seva revisió.

Enquesta sobre la participació, l'organització i el futur de la Institució

Comentaris dels socis de la Institució

En el qüestionari que es va trametre als membres de la Institució hi havia un apartat final destinat a recollir tots aquells comentaris addicionals que els que contestaven l'enquesta volguessin fer.

Ha estat força interessant comprovar que aquest apartat s'ha fet servir sovint, unes vegades per fer suggeriments, altres per criticar o elogiar la feina que s'està fent, però en tots els casos per mostrar, de manera ben clara, l'interès per millorar la Institució.

Tot seguit, es reproduïen alguns d'aquests comentaris, una selecció dels quals continuarà en els propers NOTÍCIES:

- *La ICHN té una llarga història i un bon nombre de professionals entre els seus socis. Crec que cal potenciar les possibilitats dels nostres membres per tal d'oferir assessorament objectiu en temes que afecten l'entorn i el desenvolupament assenyalat de la societat humana per mantenir el respecte al medi en què vivim i que ens és imprescindible (malgrat que hi hagi qui creu que no en som dependents).*
- *Cal donar a conèixer la Institució a la societat, participar en activitats, col·loquis públics..., la ICHN hauria de tenir desenes de milers de socis. Ens hem de preguntar per què no ho aconseguim.*

En el darrer NOTÍCIES DE LA INSTITUCIÓ es publicava una valoració dels resultats de l'enquesta adreçada als membres de la Institució, però atès l'interès de les dades obtingudes, és recomanable publicar-les de manera més detallada.

A partir d'aquest número del NOTÍCIES s'aniran reproduint els resultats obtinguts en les principals qüestions que es plantejaven en l'enquesta. Les dades que tot seguit es presenten permeten fer-se una idea de quin és el perfil dels membres de la Institució. ■

Edat dels socis

		Contesten	%	% vàlid	% acumulat
Casos vàlids	Fins a 20 anys	3	1,4	1,4	1,4
	21-30 anys	19	8,9	8,9	10,3
	31-40 anys	78	36,6	36,6	46,9
	41-50 anys	71	33,3	33,3	80,3
	51-60 anys	26	12,2	12,2	92,5
	61-80 anys	8	3,8	3,8	96,2
	71-80 anys	8	3,8	3,8	100,0
Total		213	100,0	100,0	

Titulació

		Contesten	%	% vàlid	% acumulat
Casos vàlids	Estudiant	8	3,8	3,8	3,8
	Tècnic/ ca de grau mitjà	12	5,6	5,7	9,4
	Llicenciat/da	102	47,9	48,1	57,5
	Doctor/ra	78	36,6	36,6	94,3
	Magíster	2	0,9	0,9	95,3
	Religiós	1	0,5	0,5	95,8
	COU	3	1,4	1,4	97,2
	Una altra	6	2,8	2,8	100,0
	Total	212	99,5	100,0	
No respon	1	0,5			
Total		213	100,0		

Comarca de residència

		Contesten	%	% vàlid	% acumulat	
Casos vàlids	Barcelonès	101	47,4	47,4	47,4	
	Vallès Occidental	15	7,0	7,0	54,5	
	Altres comarques	14	6,6	6,6	61,0	
	Bages	11	5,2	5,2	66,2	
	Baix Llobregat	9	4,2	4,2	70,4	
	Maresme	8	3,8	3,8	74,2	
	Vallès Oriental	7	3,3	3,3	77,5	
	País Valencià	6	2,8	2,8	80,3	
	Osona	5	2,3	2,3	82,6	
	Gironès	5	2,3	2,3	85,0	
	Illes Balears	4	1,9	1,9	86,9	
	Selva	4	1,9	1,9	88,7	
	Alt Camp	4	1,9	1,9	90,6	
	Garrotxa	4	1,9	1,9	92,5	
	Conca de Barberà	3	1,4	1,4	93,9	
	Garraf	3	1,4	1,4	95,3	
	Segrià	3	1,4	1,4	96,7	
	Montsià	2	0,9	0,9	97,7	
	Ripollès	2	0,9	0,9	98,6	
	Pallars Sobirà	2	0,9	0,9	99,5	
	Altes països	1	0,5	0,5	100,0	
	Total		213	100,0	100,0	

(Continua)

Formació acadèmica

		Contesten	%	% vàlid	% acumulat
Casos vàlids	Universitària	10	4,7	5,0	5,0
	Biologia	127	59,6	63,5	68,5
	Geologia	19	8,9	9,5	78,0
	Geografia	9	4,2	4,5	82,5
	Farmàcia	5	2,3	2,5	85,0
	Medicina	3	1,4	1,5	86,5
	Química	2	0,2	1,0	87,5
	Enginyer/a	5	2,3	2,5	90,0
	Magisteri	3	1,4	1,5	91,5
	Ciències socials	3	1,4	1,5	93,0
	Batxillerat	5	2,3	2,5	95,5
	Tècnic forestal	2	0,9	1,0	96,5
	Altres	7	3,3	3,5	100,0
	Total	200	93,9	100,0	
No respon		13	6,1		
Total		213	100,0		

Professió actual

		Contesten	%	% vàlid	% acumulat
Casos vàlids	Universitat (docència, investigació)	50	23,5	24,8	24,8
	Professor/a secundària	42	19,7	20,8	45,5
	Medi ambient	18	8,5	8,9	54,5
	Altres	14	6,6	6,9	61,4
	Professor/a	13	6,1	6,4	67,8
	Càrrec empresa	8	3,8	4,0	71,8
	Estudi del medi natural	7	3,3	3,5	75,2
	Administració pública	6	2,8	3,0	78,2
	Educació ambiental	5	2,3	2,5	80,7
	Conservador/a de museu	5	2,3	2,5	83,2
	Metge/sa	4	1,9	2,0	85,1
	Farmàcia	4	1,9	2,0	89,1
	Jubilat/da	4	1,9	2,0	91,1
	Imatge i disseny	4	1,9	2,0	93,1
	Administratiu/va	4	1,9	2,0	95,0
	Estudiant	4	1,9	2,0	97,0
	Ensenyament (no professorat)	3	1,4	1,5	98,5
	Gestió del medi natural	3	1,4	1,5	100,0
	Altres	4	1,9	2,0	87,1
	Total	202	94,8	100,0	
No respon		11	5,2		
Total		213	100,0		

Formen part d'altres entitats relacionades amb la natura

	Contesten	%
Sí	185	6,9
No / No respon	28	13,1
Total	213	100,0

Tipus d'entitats

	Contesten	% global
Institució científica	115	54,0
Entitat naturalista	75	35,2
Museu o similar	39	18,3
Organització conservacionista	73	34,3
Una altra	30	14,1

- *Amb vista al centenari, m'imagino una cosa no tan gran com el centenari del Barça, però cal reclamar als mitjans públics, com TV3, i les diferents ràdios el mateix tractament que s'ha donat al futbol.*
- *Els que som de comarques llunyanes de Barcelona no podem gaudir de pràcticament cap activitat. Caldria posar en contacte tots els interessats dispersos per les diferents àrees perquè s'organitzessin. Sovint no ens coneixem.*
- *Seria possible intentar un «Estat del medi ambient dels Països Catalans» amb caràcter periòdic, cada cinc anys, per exemple? Salutacions!*

(Continua)

Àmbit d'interès personal

		<i>Contesten</i>	<i>%</i>	<i>% vàlid</i>	<i>% acumulat</i>
Casos vàlids	Biologia	118	55,4	61,8	61,8
	Conservació del medi natural	30	14,1	15,7	77,5
	Gestió del medi natural	18	8,5	9,4	86,9
	Geologia	13	6,1	6,8	93,7
	Tots	6	2,8	3,1	96,9
	Formació, informació i conscienciació	5	2,3	2,6	99,5
	Edafologia	1	0,5	0,5	100,0
	Total	191	89,7	100,0	
No respon		22	10,3		
Total		213	100,0		

Ha participat en alguna activitat

		<i>Contesten</i>	<i>%</i>	<i>% vàlid</i>	<i>% acumulat</i>
Casos vàlids	Sí	155	72,8	72,8	72,8
	No respon	36	16,9	16,9	89,7
	No	22	10,3	10,3	100,0
	Total	213	100,0	100,0	

Anys d'antiguitat com a soci/sòcia de la ICHN

		<i>Contesten</i>	<i>%</i>	<i>% vàlid</i>	<i>% acumulat</i>
Casos vàlids	0-5 anys	40	18,8	20,1	20,1
	6-10 anys	36	16,9	18,1	38,2
	11-15 anys	28	13,1	14,1	52,3
	16-20 anys	42	19,7	21,1	73,4
	21-25 anys	29	13,6	14,6	87,9
	26-30 anys	21	9,9	10,6	98,5
	31-35 anys	1	0,5	0,5	99,0
	46-50 anys	1	0,5	0,5	99,5
	més de 50 anys	1	0,5	0,5	100,0
	Total	199	93,4	100,0	
No respon		14	6,6		
Total		213	100,0		

Estaríeu disposats a formar part del Consell Directiu?

		<i>Contesten</i>	<i>%</i>	<i>% vàlid</i>	<i>% acumulat</i>
Casos vàlids	Sí, m'agradaria	19	8,9	9,2	9,2
	No m'agradaria	70	32,9	34,0	43,2
	No m'ho he plantejat	109	51,2	52,9	96,1
	N'he format part o en forma part	8	3,8	3,9	100,0
	Total	206	96,7	100,0	
No respon		7	3,3		
Total		213	100,0		

Estaríeu disposats a formar part d'alguna comissió o grup de treball?

		<i>Contesten</i>	<i>%</i>	<i>% vàlid</i>	<i>% acumulat</i>
Casos vàlids	Sí, m'agradaria	53	24,9	26,5	26,5
	No m'agradaria	16	7,5	8,0	34,5
	No m'ho he plantejat	127	59,6	63,5	98,0
	N'he format part o en forma part	4	1,9	2,0	100,0
	Total	200	93,9	100,0	
No respon		13	6,1		
Total		213	100,0		

Representació en espais naturals protegits

Reunió de la Junta de Protecció de la Zona Volcànica de la Garrotxa del 27 de setembre de 1999

La Junta de Protecció és l'òrgan rector del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Es reuneix dues o tres vegades l'any per discutir i aprovar el programa d'actuació, el pressupost i els temes més importants que no pot tractar la Comissió Permanent, que es reuneix més sovint. La Junta fou instituïda per la Llei 12/1882 i està formada per dotze membres, sis representants de departaments de la Generalitat, tres representants del Consell Comarcal de la Garrotxa i tres representants de l'Institut d'Estudis Catalans. Actua com a secretari el director del Parc, amb veu i sense vot. L'equip gestor, dirigit pel biòleg Jaume Vicens, és responsable de la gestió quotidiana de l'espai natural protegit, que té una complexitat molt superior a la mitjana dels parcs naturals catalans i espanyols.

La reunió celebrada el 27 de setembre de 1999 fou presidida pel senyor Xavier Mateu, Director General de Patrimoni Natural. Va presentar els nous membres de la Junta, el senyor Lluís Sacrest i el senyor Josep Espona, en representació del Consell Comarcal, i el qui subscriu, en representació de l'IEC. Es va acordar que els tres darrers formessin part també de la Comissió Permanent, que consta de sis membres. Els altres dos representants de l'IEC a la Junta són el doctor Oriol Riba i el senyor Lluís Paluzié.

Els principals acords adoptats, tots per unanimitat, es refereixen a una esmena en la delegació d'emissió d'informes preceptius a la direcció del Parc Natural, la incorporació

de la delegació comarcal del Col·legi d'Arquitectes en el Consell de Cooperació (l'organ participatiu que aplega més de vint entitats locals). Es van deixar damunt la taula dos informes d'obres per manca d'informació suficient.

El director del Parc, Jaume Vicens, ens va informar de l'estat de les obres de desdoblament de la carretera N-260 (variant de Castellfollit de la Roca), executades pel Ministeri de Foment, que podrien causar un impacte paisatgístic important, i de les tasques d'assistència ambiental realitzades. Fou sorprenent constatar que es va dur a terme l'avaluació d'impacte ambiental i que han començat les obres dins del Parc Natural sense disposar d'un projecte constructiu definitiu, i que encara queden per decidir aspectes tan importants com són els viaductes de Santaló. Vicens va presentar també una estratègia per a l'estudi i gestió del patrimoni volcànic del parc, realitzada pels geòlegs Lluís Planagumà i Dolors Ferrés, i també un document intern de criteris i propostes pel programa d'actuació de l'any vinent, que serà debatut a la propera reunió. Finalment, el senyor Sacrest, batlle d'Olot, va presentar el projecte de Fundació d'Estudis Superiors de la Garrotxa que impulsa, destacant la sinergia que esperava que s'establís entre aquesta Fundació i el Parc en la branca d'estudis superiors mediambientals. ■

Josep M. Mallarach
Representant a la Junta de Protecció
de la Zona Volcànica de la Garrotxa

Les sessions científiques de la Institució

Sessió inaugural del curs 1999-2000

El dimecres 13 d'octubre va tenir lloc la sessió inaugural del curs 1999-2000, que consistí en la conferència *Paisaje, fragmentación del hábitat y conservación de la biodiversidad*, impartida pel doctor José Luís Tellería, catedràtic de Biologia Animal de la Universidad Complutense, de Madrid. El ponent es va centrar en l'anàlisi dels punts següents: I) els efectes de la fragmentació sobre el paisatge; II) els patrons resultants de la fragmentació, sobretot pel que fa a la riquesa d'espècies; III) els processos implicats en aquesta pèrdua d'espècies, i IV) les implicacions que se'n deriven des d'una perspectiva conservacionista.

Les modificacions en l'ús del territori solen implicar una fragmentació creixent del

paisatge. Les unitats en regressió es disposen en fragments cada cop més petits, inconnexos i permeables a les agressions dels ambients perifèrics. L'efecte més evident associat a la biodiversitat és la pèrdua d'espècies, ja que hi ha una progressiva desaparició de les espècies més exigents que ocupen l'interior de les àrees homogènies. Els processos implicats en aquesta pèrdua d'hàbitat es poden explicar segons la hipòtesi del mostreig, segons la qual la probabilitat que una espècie desaparegui en un procés de fragmentació és relacionable amb la seva abundància relativa inicial.

Aquest procés es veu, però, modulat per altres efectes, com ara el geogràfic: la pèrdua d'espècies no té lloc amb la mateixa

(Continua)

Jornades sobre Biodiversitat i Conservació

El mes d'abril del 2000, l'IEC organitzarà unes Jornades sobre biodiversitat i conservació, en què es preveu la participació dels més importants experts internacionals en la matèria. En aquestes jornades també participarà la Institució.

intensitat en el centre de l'àrea de distribució d'un determinat hàbitat, on les condicions ambientals són òptimes, que als límits de la seva distribució. Això és el que s'observa en els vertebrats forestals, que esdevenen més vulnerables a la fragmentació als països mediterranis que a l'Europa central. D'altra banda, la fragmentació i progressiva permeabilització de l'hàbitat permet l'aparició d'interaccions amb hàbitats veïns, la intensitat de les quals és relacionable amb atributs com ara la mida i la forma dels fragments que en resten. Entre aquestes interaccions cal esmentar la invasió per espècies foranes o la predació per espècies dels hàbitats veïns, ambdues afavorides per una disminució de la mida dels fragments que fa augmentar la relació perímetre / àrea d'aquests. Finalment, cal considerar variacions en el procés d'extinció de les espècies en funció de quin

fragment de l'hàbitat desapareix. Això és així perquè, d'acord amb la teoria de les metapoblacions, podem considerar que l'hàbitat d'una determinada espècie no és homogeni pel que fa a la seva qualitat, i que existeixen àrees font amb una elevada producció d'individus i àrees embornal, on les poblacions es mantenen per aporcs externs provinents de les àrees font. Aquestes consideracions tenen implicacions òbvies pel que fa a la conservació de la biodiversitat. L'autor considera que, per a una bona gestió de la biodiversitat, és important la generació de coneixement relatiu als efectes de la mida dels fragments d'hàbitat i dels processos que tenen lloc entre ells per a un determinat context geogràfic, així com la identificació de les àrees més favorables per al manteniment de les poblacions de les espècies més amenaçades. ■

Les sessions científiques també a la UAB

Aquest any, i amb motiu del Centenari de la ICHN, el cicle de sessions científiques ha comptat amb la col·laboració econòmica de la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT), de la Generalitat de Catalunya. Això ha permès portar al cicle de sessions científiques tres ponents de renom: el doctor José Luís Tellería, de la Universidad Complutense, de Madrid, el doctor Rob Jongman, de la Wageningen Agricultural University, i el doctor John Thompson, del Centre Nationale de Recherche Scientifique (CEFE) de Montpeller.

Aprofitant la visita d'aquests ponents a Barcelona, la ICHN i el Centre de Recerca

Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) han organitzat un cicle de seminaris paral·lel a la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquests seminaris consisteixen en una rèplica de les sessions científiques que imparteixen els ponents en el marc de la ICHN, però en aquest cas dirigides cap al col·lectiu universitari. El dijous 14 d'octubre va tenir lloc la sessió del doctor Tellería, i el 28, la del doctor Jongman. El 25 de novembre, a les 12 del migdia, tindrà lloc a l'aula de graus de la Facultat el seminari del doctor Thompson, que tractarà sobre aspectes ecològics i evolutius de la diferenciació genètica en plantes mediterrànies. ■

Participació de la Institució en altres entitats

Pla de protecció del medi natural i del paisatge del Bages

El passat 5 d'octubre es va mantenir una reunió al Consell comarcal del Bages amb el conseller comarcal de l'Àrea de Territori i el tècnic de medi ambient d'aquest Consell Comarcal, senyor Xavier Alsina, i representants de la Institució Catalana d'Història Natural, amb l'objectiu de tractar de l'estat de desenvolupament del Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Bages. El conseller comarcal va manifestar el seu

interès a donar un nou impuls a aquest Pla que, tot i la seva importància, ha restat aturat durant aquests darrers mesos. Fins ara han estat cartografiats els hàbitats de quinze dels trenta-cinc municipis de la comarca, dades que el conseller comarcal va informar que es troben a disposició de tots els interessats. A la seu de la Institució es pot consultar l'Informe preliminar 1999. ■

Parcs naturals, més enllà dels límits

La Institució ha col·laborat en la realització de l'exposició «Parcs naturals, més enllà dels límits», que organitza la Generalitat de Catalunya i que es troba oberta al públic al Centre d'Informació Turística de Catalunya, al Palau Robert fins al 30 de juny de 2000.

El catàleg d'aquesta exposició conté interessants articles sobre la conservació dels espais naturals i de la biodiversitat. El president de la Institució, Joaquim Maluquer, és l'autor d'un article sobre el centenari de la ICHN. ■

(Continua)

Tresors de la Natura

A principis de l'any 2000 i organitzada per l'Institut de Cultura de Barcelona, es presentarà al Museu de Zoologia de Barcelona l'exposició «Tresors de la Natura», que té com a principal atractiu mostrar la relació,

sempre apassionada, que existeix entre els naturalistes i la naturalesa. La Institució hi participa proporcionant algun dels «tresors» que hi seran exposats i formant part del Comitè Assessor. ■

Fundació Fòrum Ambiental

El passat 16 de setembre va tenir lloc la darrera reunió del Comitè Tècnic de la Fundació Fòrum Ambiental (FFA), del qual forma part la ICHN. En aquesta reunió es va fer un repàs de diversos temes de funcionament i també es van presentar les línies mestres dels continguts de diversos grups de treball que hom té previst desenvolupar. Aquests grups de treball són:

- Iniciatives per a una ciutat sostenible en el marc del Fòrum de les Cultures Barcelona 2004. La posada en marxa d'aquest grup de treball es veu condicionada a l'establiment de contactes amb els responsables del Fòrum.
- Finançament de les ecoinnovacions i la transició a la sostenibilitat urbana.
- Compres i contractacions ambientalment correctes.

Des del NOTÍCIES fem una crida als membres de la Institució que vulguin participar en algun d'aquests grups de treball. D'altra banda, la FFA promou la celebració dels

següents workshops euromediterranis per al mes de novembre, en col·laboració amb l'Agència Europea del Medi Ambient.

- The Challenge of Eco-Efficiency, Resource Productivity and Innovations in the South of the EU.
- Environmental Economics, Accountancy, Corporate Reporting and Benchmarking of Companies. Integration of Business Environmental Indicators.

Finalment, informem de la disponibilitat dels continguts en CD-ROM del workshop «Indicadors de petjada i qualitat ambiental urbana» i de les III Jornades del Fòrum Ambiental «Empreses, ecoeficiència i qualitat de vida», organitzades per la FFA i Ecomed-Pollutec el març de 1999. El CD conté més de cinquanta hores d'audiovisuals (vídeo + documents) i és a la venda a la seu de la FFA (av. de la Reina Maria Cristina, s/n, Palau de la Metal·lúrgia, Fira de Barcelona, Adreça electrònica: sros@firabcn.es). ■

Sessió en memòria de Francesc Español i Coll

El passat dimecres 20 d'octubre va tenir lloc la sessió en memòria de Francesc Español. Aquest acte es va organitzar conjuntament amb la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC i va comptar amb les intervencions de Joaquim Maluquer, Ramon Folch, Ramon Margalef i Xavier Bellés.

Tots els ponents van destacar la important labor científica desenvolupada per Francesc Español, especialment en el camp de la biospeleologia i en l'estudi dels tenebrionids i anòbids, i la seva estreta vinculació a la Institució. Cal recordar que el primer article científic de Francesc Español es va publicar al *Butlletí de la Institució*, i que va ser el primer president de la represa de l'activitat de la Institució, l'any 1972.

Però a més de la seva tasca científica, es van lloar també les seves grans qualitats

personals, clarament reflectides en l'elevat nombre d'entomòlegs que segueixen la seva tasca pionera. Després de l' emotiu parlament de Xavier Bellés, l'acte es va cloure amb el fort aplaudiment dels nombrosos assistents a l'homenatge a Francesc Español.

En el pròxim *Butlletí de la Institució*, es publicarà una nota *in memoriam* redactada pel nostre consoci Eduard Vives. ■

El Pla estratègic espanyol de zones humides

Fins ara els aiguamolls espanyols es trobaven en una situació d'abandonament. Per evitar aquesta situació, la Comissió Nacional de Protecció de la Natura, ha aprovat el Pla Estratègic Espanyol per a la Conservació i l'Ús Racional dels Aiguamolls. Aquest Pla és el primer que desenvolupa sectorialment l'Estratègia de diversitat biològica i s'aplica de manera coordinada a través de les administracions i els agents socials. L'objectiu del Pla és garantir la conservació i l'ús racional dels aiguamolls, la qual cosa implica dur a terme polítiques de restauració i rehabilitació de les zones degradades. Alhora, es pretén integrar aquests criteris de protecció en les polítiques sectorials, especialment les d'aigües, costes, ordenació del territori, forestal, industrial o transports. Per aconseguir que aquest Pla sigui efectiu al cent per cent, la Comissió ha manifestat la necessitat d'incrementar la informació i la conscienciació de la societat sobre el valor dels aiguamolls, concedir protecció legal a aquestes zones, reforçar la cooperació entre institucions i garantir el desenvolupament, l'aplicació i l'avaluació del Pla Estratègic.

L'exposició de la Institució

El passat 23 d'octubre, i coincidint amb el Simposi sobre el Naturalisme i les Societats d'Història Natural al segle XXI, es va presentar una atractiva exposició sobre la ICHN. Aquesta exposició consta de dotze plafons, que de manera molt visual i amena, introdueixen la història i les activitats de la Institució.

Dissenyada amb una estructura especialment lleugera i fàcil de transportar, aquesta

exposició serà de molta utilitat per poder difondre l'activitat de la Institució. La seva realització ha estat possible gràcies al suport de la Fundació Territori i Paisatge, a l'acurat treball de La Vola, Companyia de Serveis Ambientals, i als membres de la Institució que hi han col·laborat.

La Societat Mexicana d'Història Natural felicita la Institució amb motiu del seu centenari

El passat dia 7 d'octubre, el president de la Societat Mexicana d'Història Natural, doctor Raul Gío Argáez, va fer lliurament d'una placa commemorativa del centenari de la Institució, la qual portava inscrit el text següent: «La Sociedad Mexicana de Historia Natural otorga el presente Reconocimiento a la Institució Catalana d'Història Natural en su Primer Centenario de existencia. Octubre de 1999».

Es va aprofitar la visita del doctor Gío Argáez a Barcelona per a mantenir una reunió conjunta i intercanviar experiències, i estrènyer lligams entre ambdues entitats. Cal recordar que la Societat Mexicana d'Història Natural es va fundar l'any 1868 i que és una de les més prestigioses del continent americà.

Activitats de la Delegació del Bages de la Institució

El divendres 1 d'octubre de 1999, la Delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural va celebrar l'Assemblea General de socis i va renovar els càrrecs de la seva Junta Directiva. La candidatura escollida pels socis, un cop fet el recompte de vots, és la següent:

President	Florenci Vallès i Sala
Vicepresident	Jordi Morató i Farreres
Tresorer	Marc Vilarmau i Masferrer
Secretari	Jordi Badia i Guitart
Vocals	Josep Biosca i Munts
	Josep Illa i Antich
	Xavier Adot i Fernández
	Ramon Solà i Ferrer

Recull de legislació

Agricultura i ramaderia

Resolució del 4 d'octubre de 1999, sobre l'aprovació de la classificació de camins ramaders del terme municipal d'Albatàrrec (DOGC núm. 3000, del 22 de setembre de 1999).

Bosc

Llei 7/1999, del 30 de juliol, del Centre de la Propietat Forestal (DOGC núm. 2948, del 9 d'agost de 1999).

Caça i pesca

Decret 214/1999, del 27 de juliol, pel qual s'estructura la Direcció General de Pesca i Afers Marítics (DOGC núm. 2945, del 4 d'agost de 1999).

Ordre del 28 de juliol de 1999, per la qual es declara refugi de fauna salvatge la finca Mas Enrich de la Serra, als termes municipals de Sant Salvador de Guardiola i Castellgalí (DOGC núm. 2947, del 6 d'agost de 1999).

Ordre del 30 de juliol de 1999, per la qual es regula la pesca de l'angula al delta de l'Ebre (DOGC núm. 2953, del 16 d'agost de 1999).

Ordre del 10 d'agost de 1999, per la qual es declara refugi de fauna salvatge les finques Mont-roig i Tilen, al terme municipal de les Avellaneres i Santa Linya (DOGC núm. 2954, del 17 d'agost de 1999).

Resolució de l'11 d'agost de 1999, per la qual es declara zona de seguretat part del terme municipal de Vilanova del Camí (DOGC núm. 2960, del 25 d'agost de 1999).

Espais naturals protegits

Decret 215/1999, del 27 de juliol, pel qual s'aproven les normes generals del Pla per a la Conservació de les Àrees Protegides de les Illes Medes per al període 1999-2002 (DOGC núm. 2944, del 3 d'agost de 1999).

Impacte ambiental

Anunci d'informació pública de l'estudi d'impacte ambiental del projecte de regeneració de dics a les salines de la Trinitat, al terme municipal de Sant Carles de la Ràpita (DOGC núm. 2986, del 1 d'octubre de 1999).

Anunci pel qual se sotmet a informació pública el projecte de millora de la qualitat de l'aigua de la badia dels Alfacs (fase I) i el seu estudi d'impacte ambiental (DOGC núm. 2988, del 5 d'octubre de 1999).

Agenda

III Jornades Cinga sobre el Patrimoni Natural del Baix Cinca

Com a continuació de la col·laboració que des de fa més d'un any s'està duent a terme amb l'Institut d'Estudis del Baix Cinca, la Institució participa en l'organització de les III Jornades Cinga sobre el Patrimoni Natural del Baix Cinca.

La presentació d'aquestes jornades es farà el dissabte 27 de novembre a Fraga. El programa previst és el següent:

Matí: Al Palau Montcada de Fraga

10.30h Presentació de les Jornades Cinga a càrrec de Josep Labat, vicepresident de l'Institut d'Estudis del Baix Cinca

11.00h *Els sòls del Baix Cinca*, per David Badia i Clara Dalmau

12.00h *L'Aiguabarreig, cap a la gestió*, per Guillem Chacón

13.00h Desplaçament a Mequinensa

14.00h Dinar

Tarda: A l'Aula de Natura de l'Aiguabarreig a Mequinensa

17.00h *Presentació del projecte Estació Biològica de l'Aiguabarreig i del cicle d'eixides i xerrades naturalistes del 2000*, a càrrec de Guillem Chacón, cap de la secció d'Història Natural de l'Institut d'Estudis del Baix Cinca

17.30h *Distribució d'algunes plantes vasculares i la seva relació amb alguns factors del paisatge del Baix Cinca*, per Josep Lluís Escuer

18.30h *La conca lignitifera de Mequinensa. Síntesi geològica*, per Dario Vidallet

19.30h Conclusions

Agenda

Avis

L'adreça d'Internet de la ICHN ha canviat. Des d'ara heu d'adreçar-vos a:
<http://www.iec.es/ichn>

Sessions científiques

Dimecres 24 de novembre, a les set del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Ecological and evolutionary aspects of genetic differentiation in mediterranean plants: techniques and case studies, per **John Thompson**, Centre d'Ecologie Fonctionnelle et Evolutive, Centre Nationale de Recherche Scientifique (Montpellier).

Dimecres 15 de desembre de 1999, a les set del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Patrons de diversitat d'espècies llenyoses als boscos de Catalunya, per **Jaume Terradas**, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). Universitat Autònoma de Barcelona.

Dimecres 19 de gener del 2000, a les set del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Metapoblacions vegetals, per **Miquel Riba**, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). Universitat Autònoma de Barcelona.

Sessió conjunta SCB-ICHN

Divendres 19 de novembre de 1999, des de les deu del matí fins les sis de la tarda, a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia, UB

Els sistemes naturals del delta de l'Ebre: què se'n sap?, quin ús se'n pot fer? Us n'adjuntem el programa en aquesta tramesa.

XI Sessió Conjunta d'Entomologia

Dissabte 27 de novembre de 1999, des de les nou del matí fins les set del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Enguany celebrem la XI Sessió conjunta de la Institució Catalana d'Història Natural i la Societat Catalana de Lepidopterologia, sobre temes d'Entomologia.

El preu d'aquesta sessió és de 1.000 pessetes, que es faran efectives el mateix dia de la sessió.

VI Seminari de Gestió Ambiental de la ICHN

3, 4 i 5 de març del 2000. **Planificació i gestió de les planes interiors: El cas de la Plana de Vic**

Adjunt en aquesta tramesa trobareu, també, el tríptic de la primera circular informativa del seminari de gestió ambiental. Tot i que la data límit que figura en el tríptic per presentar les comunicacions i les inscripcions a preu reduït, és el 30 de novembre, s'ha ampliat el termini fins el 15 de desembre de 1999.

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 932 701 652
Fax 932 701 180

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B-39829-1995

Recordeu

Horari d'atenció als socis de la ICHN

Dilluns, dimecres i divendres, de 9 h a 14 h
Dimarts i dijous, de 16 h a 20 h
Adreça electrònica: ichn@iec.es
Adreça d'Internet: <http://www.iec.es/ichn>

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Guillem Chacón, Josep Germain, Josep M. Mallarach, David Mundet, Jordi Pietx, Joan Pino, Marta Rovira, Ramon Sentmartí i Amador Viñolas.